

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА**

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

Навчально-методичний посібник
за кредитно-модульною системою організації навчального процесу
студентами заочної форми навчання спеціальності «Право»

Ужгород – 2019

Укладачі:

Вашкович В.В., кандидат юридичних наук, доцент кафедри господарського права юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ».

Рецензенти:

Заборовський В.В., д.ю.н., професор кафедри цивільного права та процесу ДВНЗ «УжНУ».

Переш І.Є., к.ю.н., доцент кафедри теорії держави та права ДВНЗ «УжНУ».

Затверджено на засіданні кафедри господарського права юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ» від “29” серпня 2019 року протокол № 1

Рекомендовано до друку на засіданні науково – методичної комісії юридичного факультету ДВНЗ «УжНУ» від “30” серпня 2019 року протокол № 1 .

Методичний посібник розрахований на студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів, а також можуть бути використані студентами та викладачами юридичних вузів (факультетів), студентами факультетів (вузів), які готують фахівців за напрямком «Право», державними службовцями, працівниками підприємств, установ і організацій різних форм власності.

Вашкович В.В.. Господарське право. Навчально-методичні рекомендації. – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2019. – 19 с.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	<u>081 Право</u> (шифр і назва)	Нормативна	
Модулів –	Спеціальність: <u>081</u> Право	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2			1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання - не передбачено (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90			8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
			8 год.
		Практичні, семінарські	
			- год.
		Лабораторні	
			- год.
		Самостійна робота	
			82 год.
		Індивідуальні завдання:	
	год.		
Вид контролю:			
	екз.		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для заочної форми навчання – 8/82

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни "Господарське право" є ознайомлення студентів із теоретичними основами даної галузі права, її понятійним апаратом, навчання аналізу та правильному застосуванню господарського законодавства.

2.2. Основними завданнями дисципліни «Господарське право» є:

- на базі наукових джерел і нормативно-правових актів сформувати у студентів чітке уявлення про основні поняття, інститути та проблеми господарського права;
- під час навчального процесу забезпечити глибоке вивчення студентами нормативно-правових актів, що складають господарське законодавство;
- прищепити студентам стійкі практичні навички щодо застосування положень / норм господарського права в різних галузях господарської діяльності.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основні принципи правового регулювання господарської діяльності в Україні, загальні засади господарського правопорядку в нашій державі;
- основні нормативно-правові акти та їхні положення, якими врегульовується господарська діяльність;
- організаційно-правові форми, в яких можуть реєструватися суб'єкти господарювання, їхні переваги та недоліки;
- правові основи легалізації (легітимації) господарської діяльності;
- питання майнової основи суб'єктів господарювання;
- загальні засади зобов'язально-договірних відносин у господарській діяльності;
- правові основи захисту економічної конкуренції;
- порядок захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, загальні засади господарсько-правової відповідальності, її види, форми та підстави;

- основи правового регулювання окремих видів господарської діяльності, зокрема торговельної, фінансової, інвестиційної та ін.

ВМІТИ:

орієнтуватись у системі нормативно-правових актів, що регулюють господарську діяльність в Україні, правильно визначати нормативні акти і положення, що підлягають застосуванню у конкретній ситуації;

володіти навичками роботи з текстами нормативно-правових актів, якими врегульовується господарська діяльність;

застосовувати на практиці здобуті теоретичні знання, зокрема щодо правильного й доцільного вибору організаційно-правової форми та реєстрації суб'єктів господарювання; захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання; укладання господарських договорів; поведінки при їх виконанні й порушенні однією зі сторін тощо.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальна частина

Тема 1. Поняття господарського права та господарських правовідносин.

Господарське право як галузь права. Предмет і методи господарського права. Поняття господарського права як правової науки та як навчальної дисципліни.

Поняття та ознаки господарської діяльності. Види господарської діяльності. Господарська комерційна діяльність (підприємництво) та некомерційна господарська діяльність.

Господарські правовідносини: поняття, ознаки та види. Склад господарських правовідносин. Відмежування господарських правовідносин від інших видів правовідносин.

Тема 2. Господарське законодавство.

Поняття, ознаки та особливості господарського законодавства.

Нормативно-правові акти господарського законодавства. Система господарського законодавства. Господарський кодекс України.

Тема 3. Правовий господарський порядок.

Правовий господарський порядок у системі господарського права. Поняття та значення державного регулювання економіки.

Засоби державного регулювання господарської діяльності (державне замовлення; ліцензування, патентування і квотування; технічне регулювання; застосування нормативів та лімітів; регулювання цін і тарифів; надання інвестиційних, податкових та інших пільг; надання дотацій, компенсацій, цільових інновацій та субсидій).

Контроль за здійсненням господарської діяльності. Порядок проведення перевірок суб'єктів господарювання.

Тема 4. Загальна характеристика суб'єктів господарських правовідносин.

Учасники відносин у сфері господарювання та суб'єкти господарювання. Поняття, ознаки та види суб'єктів господарювання.

Поняття та значення організаційно-правової форми суб'єкта господарської діяльності, критерії вибору. Порядок утворення, легітимації та припинення суб'єкта господарювання.

Правовий статус та особливості суб'єктів внутрішньогосподарських відносин.

Тема 5. Правове становище підприємств та об'єднань підприємств.

Підприємство як організаційна форма господарювання. Види підприємств, їх організаційно-правові форми.

Правове становище державних підприємств. Поняття державного унітарного підприємства. Державне комерційне підприємство. Казенне підприємство.

Поняття, види та правове становище підприємств колективної власності. Поняття та види кооперативів. Виробничий кооператив. Загальні умови створення виробничого кооперативу. Членство у виробничому кооперативі. Права та обов'язки членів виробничого кооперативу. Управління виробничим кооперативом.

Правове становище приватних та інших підприємств (фермерське господарство, підприємство з іноземними інвестиціями та іноземне підприємство).

Поняття об'єднання підприємств. Види та організаційно-правові форми об'єднань підприємств.

Тема 6. Правове становище господарських товариств.

Правовий статус господарських товариств. Поняття та правові ознаки господарських товариств. Поняття організаційно-правової форми господарських товариств, їх класифікація.

Особливості правового статусу окремих видів господарських товариств (акціонерного товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, повного та командитного товариств).

Тема 7. Правове становище фізичних осіб - підприємців та інших суб'єктів господарювання.

Фізичні особи як суб'єкти підприємницької діяльності. Правовий статус громадянина-підприємця. Права та обов'язки громадянина-підприємця.

Кредитні спілки у сфері господарювання. Статус, порядок організації та здійснення господарської діяльності кредитної спілки.

Благодійні та інші неприбуткові організації. Особливості статусу благодійних та інших неприбуткових організацій у сфері господарювання.

Тема 8. Загальні засади майнових відносин у сфері господарювання.

Речові права у сфері господарювання. Право власності та обмежені речові права (право господарського відання, право оперативного управління, право володіння та ін. речові права, передбачені чинним законодавством України).

Правовий режим майна. Майно суб'єктів господарювання та джерела його формування. Основні фонди, оборотні засоби, кошти, товари. Джерела формування майна суб'єктів господарювання. Статутний капітал. Моделі організації співвідношення прав на майно учасників (засновників) та власне суб'єкта господарювання – юридичної особи.

Особливості правового режиму окремих категорій майна у сфері господарювання. Поняття корпоративних прав. Загальні засади здійснення корпоративних прав. Правовий режим цінних паперів у господарській діяльності: поняття та види цінних паперів, загальні засади їх випуску та обігу. Державний контроль на ринку цінних паперів. Використання природних ресурсів у сфері господарювання. Форми використання природних ресурсів. Права та обов'язки суб'єктів господарювання щодо використання природних ресурсів.

Тема 9. Зобов'язальні відносини у сфері господарювання.

Поняття, види та підстави виникнення господарських зобов'язань. Майново-господарські та організаційно-господарські зобов'язання.

Виконання господарських зобов'язань, забезпечення виконання господарських зобов'язань.

Розірвання господарських зобов'язань. Недійсність господарського зобов'язання.

Тема 10. Господарські договори.

Поняття та ознаки господарського договору. Види господарських договорів. Зміст і форма господарського договору.

Порядок укладання, зміни та розірвання господарських договорів. Особливості укладання окремих видів господарських договорів (за державним замовленням, біржових, організаційно-господарських, на ярмарках тощо).

Недійсність господарських договорів: підстави та наслідки.

Тема 11. Господарсько-правова відповідальність.

Поняття та ознаки господарсько-правової відповідальності. Принципи господарсько-правової відповідальності. Підстави виникнення господарсько-правової відповідальності. Досудовий порядок реалізації господарсько-правової відповідальності. Форми господарсько-правової відповідальності. Поняття та види господарських санкцій.

Відшкодування збитків у сфері господарювання як різновид господарських санкцій.

Штрафні санкції у сфері господарювання як різновид господарських санкцій.

Оперативно-господарські санкції у сфері господарювання. Адміністративно-господарські санкції у сфері господарювання.

Тема 12. Захист економічної конкуренції.

Поняття та значення економічної конкуренції. Державний контроль за дотриманням законодавства у сфері економічної конкуренції. Правовий статус Антимонопольного комітету України.

Поняття та види монополістичних правопорушень та відповідальність за їх вчинення.

Поняття та прояви недобросовісної конкуренції в підприємницькій діяльності. Відповідальність за здійснення недобросовісної конкуренції.

Змістовий модуль 2. Особлива частина

Тема 1. Правове регулювання торговельної діяльності.

Поняття та ознаки господарсько-торговельної діяльності. Форми господарсько-торговельної діяльності. Організовані ринки торгівлі. Види організованих ринків торгівлі.

Правове регулювання матеріально-технічного постачання та збуту. Договір поставки.

Договір контрактації сільськогосподарської продукції.

Тема 2. Правове регулювання біржової торгівлі.

Поняття та юридичні ознаки біржі. Фондові та товарні біржі. Класифікація товарних бірж.

Функції, права та обов'язки товарної біржі. Види біржових угод. Правила біржової торгівлі.

Правовий статус фондової біржі.

Тема 3. Правове регулювання оренди та лізингу у сфері господарювання.

Поняття договору оренди. Об'єкти оренди. Сторони в договорі оренди.

Порядок укладання договору оренди. Умови договору оренди. Виконання зобов'язань за договором оренди.

Правове регулювання лізингових операцій в Україні.

Оперативний лізинг (оренда). Фінансовий лізинг.

Тема 4. Правове регулювання фінансової діяльності та кредитно-розрахункових відносин.

Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Поняття фінансових послуг. Ринок фінансових послуг. Поняття фінансової установи. Державне регулювання ринку фінансових послуг.

Банківська діяльність як різновид фінансової діяльності. Банківська система України. Правовий статус Національного банку України. Правий статус комерційних банків.

Поняття та види кредиту. Кредитний договір.

Готівкові та безготівкові розрахунки в господарському обороті. Правове регулювання готівкового обігу. Вимоги до організації готівкових розрахунків. Правове регулювання безготівкових розрахунків. Правові форми безготівкових розрахунків. Переказ грошей.

Тема 5. Правове регулювання комерційної концесії.

Поняття, зміст та сфера застосування комерційної концесії.

Договір комерційної концесії. Форма договору комерційної концесії. Комерційна субконцесія. Обов'язки правоволодільца. Обов'язки користувача. Обмеження прав сторін за договором комерційної концесії. Зміна та розірвання договору комерційної концесії.

Тема 6. Правове регулювання комерційного посередництва (агентських відносин) у сфері господарювання.

Комерційне посередництво (агентська діяльність): поняття, види, суб'єкти. Законодавство про комерційне посередництво у сфері господарювання. Підстави виникнення агентських відносин.

Агентський договір. Предмет агентського договору. Виконання та припинення агентського договору.

Тема 7. Правове регулювання діяльності транспорту.

Транспортна система України та законодавство про транспорт. Правове становище транспортних організацій.

Перевезення вантажів як вид господарської діяльності. Нормативно-правові акти, що регулюють правила перевезення вантажу. Договір перевезення вантажу.

Тема 8. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Поняття зовнішньоекономічної діяльності. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Види зовнішньоекономічної діяльності. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.

Поняття зовнішньоекономічного договору (контракту) та право, що застосовується до нього. Форма зовнішньоекономічного договору (контракту).

Зміст зовнішньоекономічного договору (контракту).

Тема 9. Правове регулювання інвестиційної діяльності.

Поняття, ознаки та класифікація інвестицій. Суб'єкти інвестиційної діяльності.

Поняття інвестиційних договорів. Класифікація та види інвестиційних договорів.

Поняття спільного інвестування та його інститутів. Класифікація інститутів спільного інвестування. Управління активами інститутів спільного інвестування.

Правове регулювання іноземного інвестування. Правові режими іноземних інвестицій.

Тема 10. Правове регулювання концесійної діяльності та спеціальних режимів господарювання.

Поняття концесійної діяльності в Україні. Принципи концесійної діяльності. Об'єкти, які можуть надаватися у концесію. Правові засади концесійної діяльності.

Укладення та строк дії концесійного договору. Істотні умови договору концесії. Концесійні платежі. Припинення дії концесійного договору. Основні права і обов'язки сторін концесійного договору.

Визначення і мета створення спеціальної (вільної) економічної зони. Статус, строк і територія спеціальної (вільної) економічної зони. Типи спеціальних (вільних) економічних зон.

Порядок створення спеціальної (вільної) економічної зони. Документи про створення спеціальної (вільної) економічної зони. Основні принципи управління спеціальною (вільною) економічною зоною. Органи управління та державного регулювання діяльності спеціальної (вільної) економічної зони.

Функції та повноваження місцевих Рад народних депутатів та місцевої державної адміністрації щодо управління спеціальними (вільними) економічними зонами.

Функції та повноваження органу господарського розвитку і управління спеціальної (вільної) економічної зони.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усь го	у тому числі				усь ого	у тому числі			
		л	с	лаб	с.р.		л	с	ла б	с.р.
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Загальна частина.										
Тема 1. Поняття господарського права та господарських правовідносин.							0,5	-	-	3
Тема 2. Господарське законодавство.							0,5	-	-	3
Тема 3. Правовий господарський порядок.							0,5	-	-	3
Тема 4. Загальна характеристика суб'єктів господарських правовідносин.							0,5	-	-	3
Тема 5. Правове становище підприємств та об'єднань підприємств.							0,5	-	-	3
Тема 6. Правове становище господарських товариств.							0,5	-	-	4
Тема 7. Правове становище фізичних осіб - підприємців та інших суб'єктів господарювання.							-	-	-	4
Тема 8. Загальні засади майнових відносин у сфері господарювання.							0,5	-	-	4
Тема 9. Зобов'язальні відносини у сфері господарювання.							-	-	-	4
Тема 10. Господарські договори.							0,5	-	-	4
Тема 11. Господарсько-правова відповідальність.							-	-	-	4
Тема 12. Захист економічної конкуренції.							-	-	-	4
Разом за змістовим модулем 1							4	-	-	43
Тема 1. Правове регулювання торговельної діяльності.							0,5	-	-	4

Тема 2. Правове регулювання біржової торгівлі.							0,5	-	-	4
Тема 3. Правове регулювання оренди та лізингу у сфері господарювання.							0,5	-	-	4
Тема 4. Правове регулювання фінансової діяльності та кредитно-розрахункових відносин.							0,5	-	-	4
Тема 5. Правове регулювання комерційної концесії.							0,5	-	-	4
Тема 6. Правове регулювання комерційного посередництва (агентських відносин) у сфері господарювання.							0,5	-	-	3
Тема 7. Правове регулювання діяльності транспорту.							0,5	-	-	4
Тема 8. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності.							0,5	-	-	4
Тема 9. Правове регулювання інвестиційної діяльності.								-	-	4
Тема 10. Правове регулювання концесійної діяльності та спеціальних режимів господарювання.								-	-	4
Разом за змістовим модулем 2							4	-	-	39
Усього годин							8	-	-	82

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Господарське законодавство.	4
2.	Правовий господарський порядок.	4
3.	Загальна характеристика суб'єктів господарських правовідносин.	4
4.	Правове становище підприємств та об'єднань підприємств.	4
5.	Правове становище господарських товариств.	4
6.	Правове становище фізичних осіб - підприємців та інших суб'єктів господарювання.	4
7.	Загальні засади майнових відносин у сфері господарювання.	4
8.	Зобов'язальні відносини у сфері господарювання.	4
9.	Господарські договори.	4
10.	Господарсько-правова відповідальність.	4
11.	Захист економічної конкуренції.	4
12.	Правове регулювання торговельної діяльності.	4
13.	Правове регулювання біржової торгівлі.	4
14.	Правове регулювання оренди та лізингу у сфері господарювання.	4
15.	Правове регулювання фінансової діяльності та кредитно-розрахункових відносин.	4
16.	Правове регулювання комерційної концесії.	4
17.	Правове регулювання комерційного посередництва (агентських відносин) у сфері господарювання.	4
18.	Правове регулювання діяльності транспорту.	3
19.	Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності.	3
20.	Правове регулювання інвестиційної діяльності.	4
21.	Правове регулювання концесійної діяльності та спеціальних режимів господарювання.	4
	Разом	82

7. Методи навчання

Основними методами (формами) навчання студентів з дисципліни «Господарське право» є лекція, семінарське заняття, самостійна робота студентів.

Лекція – основна форма проведення навчальних занять у вищому навчальному закладі, що призначена для засвоєння теоретичного матеріалу.

Семінарське заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. Переважна більшість семінарських занять з дисципліни «Господарське право» проводиться у формі інтерактивної дискусії, під час якої викладач здійснює поточний контроль якості знань студентів, перевіряє виконання студентами завдань самостійної роботи.

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Основними видами завдань для самостійної роботи студентів з дисципліни «Господарське право» є: опрацювання наукових джерел та нормативно-правих актів; тестові завдання; вирішення задач.

8. Методи контролю

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Господарське право» використовуються наступні види контролю:

1. Поточний – здійснюється на семінарських заняттях. За змістом він включає перевірку розуміння та запам'ятовування студентом навчального матеріалу, який охоплюється темою лекційного та семінарського заняття, умінь самостійно опрацьовувати нормативно-правові акти та навчально-методичну літературу, здатність осмислити зміст вивчаємої теми, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал, а також завдань самостійної роботи;

2. Модульний – здійснюється у формі письмової контрольної роботи, яка охоплює матеріал тем змістового модуля. При виконанні модульних завдань здійснюється оцінка теоретичних знань та практичних навичок, яких набули студенти після опанування певних змістових модулів. Модульний контроль проводиться у формі відповідей на теоретичні питання під час

виконання модульних (контрольних) робіт. В семестрі передбачено 1 модульний контроль.

3. Підсумковий – екзамен. Екзамен є методом контролю засвоєння студентами теоретичного матеріалу з дисципліни «Господарське право». Контроль знань проводиться за екзаменаційними білетами, кожен з яких включає 3 теоретичні питання, які складають зміст навчальної дисципліни.

Питання, які виносяться на контрольну роботу

1. Господарське право як галузь права. Предмет і методи господарського права.
1. Господарські правовідносини: поняття, ознаки та види.
2. Поняття, ознаки та система господарського законодавства.
3. Поняття, ознаки та види господарської діяльності.
4. Підприємництво як вид господарської діяльності: поняття, ознаки та принципи.
5. Некомерційна господарська діяльність: поняття, ознаки та регулювання.
6. Правовий господарський порядок у системі господарського права.
7. Державний нагляд (контроль) у сфері господарювання. Заходи державного нагляду (контролю).
8. Засоби державного регулювання господарської діяльності: поняття та характеристика.
9. Поняття та правове регулювання економічної конкуренції.
10. Правовий статус та повноваження Антимонопольного комітету України.
11. Монопольне (домінуюче) становище суб'єктів господарювання та зловживання ним.
12. Антиконтурентні дії органів влади та органів місцевого самоврядування.
13. Недобросовісна конкуренція в сфері підприємницької діяльності.
14. Антиконтурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання.
15. Поняття, ознаки та види суб'єктів господарювання.

16. Правовий статус та особливості суб'єктів внутрішньогосподарських відносин.
17. Особливості статусу благодійних та інших неприбуткових організацій у сфері господарювання.
18. Кредитні спілки у сфері господарювання.
19. Підприємство як організаційна форма господарювання. Види підприємств, їх організаційно-правові форми.
20. Правове становище виробничого кооперативу.
21. Державне комерційне підприємство. Особливості господарської діяльності державних комерційних підприємств.
22. Казенне підприємство. Особливості господарської діяльності казенних підприємств.
23. Правове становище приватних та інших підприємств (фермерське господарство, підприємство з іноземними інвестиціями та іноземне підприємство).
24. Поняття, види та правове становище підприємств колективної власності.
25. Поняття об'єднання підприємств. Види та організаційно-правові форми об'єднань підприємств.
26. Фізичні особи як суб'єкти підприємницької діяльності. Правовий статус громадянина-підприємця.
27. Поняття, правові ознаки та види господарських товариств.
28. Права та обов'язки учасників господарського товариства.
29. Майно та майнові права в господарському товаристві.
30. Правовий статус акціонерних товариств.
31. Правовий статус повного та командитного товариств.
32. Правовий статус товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю.
33. Порядок утворення та легітимації суб'єкта господарювання.
34. Припинення суб'єкта господарювання: види та підстави.
35. Майно суб'єктів господарювання та джерела його формування.

36. Речові права у сфері господарювання. Право власності та похідні права (право господарського відання, право оперативного управління) у сфері господарювання.
37. Правовий режим цінних паперів у господарській діяльності: поняття та види цінних паперів, загальні засади їх випуску та обігу.
38. Використання природних ресурсів у сфері господарювання. Форми використання природних ресурсів.
39. Поняття корпоративних прав. Загальні засади здійснення корпоративних прав.
40. Поняття та ознаки господарського зобов'язання. Види господарських зобов'язань.
41. Виконання господарських зобов'язань: принципи та умови.
42. Припинення господарських зобов'язань.
43. Забезпечення виконання господарських зобов'язань.
44. Поняття та ознаки господарського договору. Види господарських договорів.
45. Зміст і форма господарського договору.
46. Порядок укладання, зміни та розірвання господарських договорів.
47. Недійсність господарських договорів: підстави та наслідки.
48. Господарсько-правова відповідальність суб'єктів господарської діяльності: поняття, принципи та підстави виникнення.
49. Поняття та види господарських санкцій.
50. Відшкодування збитків у сфері господарювання як різновид господарських санкцій.
51. Штрафні санкції у сфері господарювання як різновид господарських санкцій.
52. Оперативно-господарські санкції у сфері господарювання.
53. Адміністративно-господарські санкції у сфері господарювання.
54. Поняття та форми господарсько-торговельної діяльності.
55. Організовані ринки торгівлі. Види організованих ринків торгівлі.

56. Правове регулювання матеріально-технічного постачання та збуту.
Договір поставки.
57. Договір контрактації сільськогосподарської продукції.
58. Поняття та юридичні ознаки біржі.
59. Правила біржової торгівлі.
60. Функції, права та обов'язки товарної біржі. Види біржових угод.
61. Правовий статус фондової біржі.
62. Поняття договору оренди. Об'єкти оренди.
63. Умови договору оренди.
64. Порядок укладання договору оренди.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Аудиторна та самостійна робота		Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		
T ₁ -T ₁₂	T ₁ -T ₁₀		

T₁, T₂ ... T₁₂ – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
74 - 81	C		
64 - 73	D	задовільно	
60 - 63	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Аудиторна та самостійна робота студентів забезпечується наступними засобами: конспектами лекцій, підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, методичними рекомендаціями (вказівками), практикумами, науковою літературою та періодичними виданнями.

11. Перелік питань на іспит

- 1 Історія становлення та розвитку правового регулювання господарської сфери суспільного життя
2. Поняття, ознаки, види господарської діяльності та принципи її здійснення
3. Види господарської діяльності
4. Особливості управління господарською діяльністю в державному та комунальному секторах економіки
5. Поняття, ознаки та види господарських правовідносин.
6. Відмежування господарських відносин від інших видів правовідносин.
- 7.Методи правового регулювання господарських відносин
- 8.Конституційні засади правопорядку у сфері господарювання .
- 9 .Поняття, ознаки та особливості господарського законодавства .
- 10.Система господарського законодавства.
- 11.Господарсько-правові норми: поняття та види.
- 12.Питання вдосконалення господарського законодавства
13. Господарське право як галузь права
- 14.Господарське право як галузь правової науки
- 15.Господарське право як навчальна дисципліна
- 16.Поняття, ознаки та види суб'єктів господарських правовідносин (господарського права)
17. Основи правового статусу суб'єктів господарювання
- 18.Поняття підприємства та його основні ознаки
- 19.Види та організаційно-правові форми підприємств
- 20.Особливості правового становища окремих видів підприємств.
- 21.Поняття та характерні риси господарських товариств
- 22.Класифікація господарських товариств
- 23.Форми господарських товариств
- 24.Індивідуальні підприємці як суб'єкти господарського права
- 25.Кредитні спілки у сфері господарювання
- 26.Особисте селянське господарство

- 27.Благодійні та інші неприбуткові організації (НО)
- 28.Господарські об'єднання: поняття, види, особливості правового становища
29. Промислово-фінансові групи як особливий різновид господарського об'єднання
- 30.Господарські міністерства (відомства) як органи господарського керівництва
- 31.Майно у сфері господарювання
- 32.Право власності - основне речове право у сфері господарювання: поняття та зміст
- 33.Похідні від права власності правові титули майна суб'єктів господарювання
- 34.Загальні тенденції правового регулювання відносин власності у сфері економіки
- 35.Особливості правового режиму публічних форм власності
- 36.Право приватно-колективної власності
- 37.Використання природних ресурсів у сфері господарювання
- 38.Використання прав інтелектуальної власності у сфері господарювання
39. Правовий режим цінних паперів у господарській діяльності
- 40.Поняття господарських зобов'язань та підстави їх виникнення.
- 41.Види господарських зобов'язань.
- 42.Виконання господарських зобов'язань.
- 43.Забезпечення виконання господарських зобов'язань.
- 44.Припинення господарських зобов'язань.
45. Поняття та ознаки господарського договору.
- 46 .Функції господарського договору
- 47.Класифікація господарських договорів.
- 48.Порядок укладення, зміни та розірвання господарських договорів
- 49.Зміст господарського договору.
- 50.Форма господарського договору.

- 51.Забезпечення належного виконання господарських договорів.
- 52 .Поняття та ознаки господарсько-правової відповідальності
- 53.Види господарсько-правової відповідальності.
54. Функції та підстави господарсько-правової відповідальності.
- 55.Принципи, межі та строки застосування господарсько-правової відповідальності
- 56.Форми господарсько-правової відповідальності
- 57.Поняття, роль та основні принципи економічної конкуренції
- 58.Поняття недобросовісної конкуренції та монополістичних порушень
- 59.Правові засади державного регулювання економічної конкуренції
- 60.Відповідальність за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства
- 61.Поняття банкрутства
- 62 .Сторони у справі про банкрутство
- 63.Стадії провадження у справі про банкрутство
- 64.Поняття судових процедур, що застосовуються до боржника в процесі провадження справи про банкрутство
- 65.Розпорядження майном боржника як судова процедура у справі про банкрутство
- 66.Санація боржника як судова процедура у справі про банкрутство
- 67.Мирова угода як судова процедура у справі про банкрутство
- 68.Ліквідаційна процедура у справі про банкрутство
- 69 .Поняття, ознаки та види бірж
- 70.Правове становище товарної біржі
- 71.Особливості правового становища фондової біржі
72. Поняття та ознаки комерційного посередництва як різновиду господарської діяльності
- 73.Поняття і види капітального будівництва
- 74.Правовідносини з капітального будівництва
- 75.Поняття інновацій та інноваційної діяльності

12. Рекомендована література

Базова

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Прийнятий 7 грудня 1984 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. — 1984. — додаток до № 51. — Ст.1122.
3. Господарський процесуальний кодекс України. Прийнятий 6 листопада 1991р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 6. — Ст. 56.
4. Кримінальний кодекс України. Прийнятий 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 25—26. — Ст. 131.
5. Цивільний кодекс України. Прийнятий 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40— 44. — Ст. 356.
6. Господарський кодекс України. Прийнятий 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. —№ 18—22. — Ст. 144.
7. Про економічну самостійність Української РСР: Закон Української РСР від 3 серпня 1990 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1990. — № 34. — Ст. 499.
8. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 3 грудня 1990 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1990. — № 52. — Ст. 650.
9. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 29. — Ст. 377.
10. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 р. в редакції Закону України від 1 грудня 2005 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2006. — № 7. — Ст. 84.
11. Про оренду державного та комунального майна: Закон України від 14.03.1995р. // Відомості Верховної Ради України. — 1995. - № 15. — Ст. 99.
12. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 49. — Ст. 682.
13. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 10 грудня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 10. — Ст. 138.
14. Про товарну біржу: Закон України від 10 грудня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 10. — Ст. 139.
15. Про споживчу кооперацію: Закон України від 10 квітня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 30. — Ст. 414.
16. Про заставу: Закон України від 2 жовтня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 47. — Ст. 642.
17. Про загальні засади створення спеціальних економічних зон: Закон України від 13 жовтня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 50. — Ст. 676.
18. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26 листопада 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 50. — Ст. 472.

19. Про міжнародні договори України: Закон України від 09.06.2004 // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 50.- Ст.540
20. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24 лютого 1994 р. // Відомості Верховної Ради України - 1994. - № 25. - Ст. 198.
21. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті: Закон України від 23 вересня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 40. - Ст. 364.
22. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — № 51. — Ст. 446.
23. Про поставку продукції для державних потреб: Закон України від 22 грудня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 3. - Ст. 9.
24. Про страхування: Закон України від 7 березня 1996 р. в ред. від 4 жовтня 2001р. // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — №18. - Ст. 78.
25. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19 березня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України - 1996. — № 19. — Ст. 80.
26. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 7 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України 1996. — № 36. — Ст. 164.

Допоміжна

1. Про залізничний транспорт: Закон України від 4 липня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 40. — Ст. 183.
2. Про торгово-промислові палати в Україні: Закон України від 2 грудня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — № 13. — Ст. 52.
3. Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні: Закон України від 10 грудня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — № 15. — Ст. 67.
4. Про фінансовий лізинг: Закон України від 16 грудня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1998. — № 16. — Ст. 68.
5. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 20—21. — Ст. 190.
6. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 30 червня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 42—43. — Ст. 79 (з наст. змінами і доп.).
7. Про концесії: Закон України від 16 липня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — №41.— Ст. 372.
8. Про концесії на будівництво і експлуатацію автомобільних доріг: Закон України від 14 грудня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 3. — Ст. 21.
9. Про природні монополії: Закон України від 20 квітня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 30. — Ст. 238.
10. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 1 червня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 36. — Ст. 299.

11. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України від 1 червня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 38. — Ст. 315.
12. Про підтримку малого підприємництва: Закон України від 19 жовтня 2000р. // Відомості Верховної Ради України. — 2000. — № 51—52. — Ст.447.
13. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. —2000. — № 5—6. — Ст. 30.
14. Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні: Закон України від 21 грудня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — №7. — Ст. 35.
15. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 12. — Ст. 64.
16. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди): Закон України від 15 березня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 21. — Ст. 103.
17. Про страхування: Закон України від 7 березня 1996 р. в редакції від 4 жовтня 2001р. // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 18. — Ст. 78.
18. Про автомобільний транспорт: Закон України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 22. — Ст. 105.
19. Про обіг векселів: Закон України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 24. — Ст. 128.
20. Про платіжні системи та переказ грошей в Україні: Закон України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 29. — Ст. 137.
21. Про стандартизацію: Закон України від 17 травня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 31. — Ст. 145.
22. Про підтвердження відповідності: Закон України від 17 травня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 32. — Ст. 169.
23. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 липня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — №1. — Ст. 1.
24. Про кредитні спілки: Закон України від 20 грудня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 3. — Ст. 79.
25. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 31, 32. — Ст. 263.
26. Про фермерське господарство: Закон України від 19 травня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 45. — Ст. 363.
27. Про кооперацію: Закон України від 10 липня 2003 р. // Відомості ВРУ. — 2004. — № 5. — Ст. 35.
28. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів: Закон України від 1 липня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2005. — № 1. — Ст. 1.

29. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 6 вересня 2005 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2005. — № 48. — Ст. 483.
30. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2006. — № 32. — Ст. 68.
31. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 5 квітня 2007 р. // Офіційний вісник України. — 2007. — № 44. — Ст. 1771.
32. Про впорядкування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, створених за участю державних підприємств: Декрет Кабінету Міністрів України від 31 грудня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 11. — Ст.94.
33. Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України від 19 лютого 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 17. — Ст. 184.
34. Про довірчі товариства: Декрет Кабінету Міністрів України від 17 березня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України.— 1993. йй № 19. — Ст. 27 (з наст. змінами і доп.).
35. Про державний нагляд за додержанням стандартів, норм і правил та відповідальність за їх порушення: Декрет Кабінету Міністрів України від 8 квітня 1993 р // Відомості Верховної Ради України. — 1993.— № 23. — Ст. 247.
36. Про стандартизацію і сертифікацію: Декрет Кабінету Міністрів України від 10 травня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1993. — № 27. — Ст. 289.
37. Про затвердження положень щодо захисту прав споживачів: Постанова Верховної Ради України від 25 січня 1995 р. № 26 // Відомості Верховної Ради України. — 1995. — № 5. — Ст. 34.
38. Про залучення іноземних інвестицій в економіку України: Указ Президента України від 28 червня 1999 р. // Офіційний вісник України. — 1999. — № 26.
39. Про впорядкування контролю за зовнішньоекономічною діяльністю резидентів: Указ Президента України від 21 лютого 2000 р. // Офіційний вісник України. — 2000. — № 8.
40. Про заходи щодо забезпечення підтримки та дальшого розвитку підприємницької діяльності: Указ Президента України від 15 липня 2000 р. // Офіційний вісник України. — 2000. — № 29.
41. Про додаткові заходи щодо збільшення надходжень інвестицій в економіку України: Указ Президента України від 22 лютого 2001 р. // Офіційний вісник України. — 2001. — № 9.
42. Про невідкладні заходи щодо впорядкування діяльності державних (національних) акціонерних та холдингових компаній: Указ Президента України від 7 листопада 2001 р. // Офіційний вісник України. — 2001. — № 45.

43. Про основні напрями конкурентної політики на 2002— 2004 роки: Указ Президента України від 19 листопада 2001 р. // Офіційний вісник України. — 2001. — № 47.
44. Про заходи щодо посилення державного захисту прав споживачів: Указ Президента України від 12 січня 2002 р. // Офіційний вісник України. — 2002. — № 3.
45. Про Державну комісію з регулювання ринку фінансових послуг: Указ Президента України від 4 квітня 2003 р. // Офіційний вісник України.- 2003., № 15. — Ст. 650.
46. Про концепцію вдосконалення державного регулювання господарської діяльності: Указ Президента України від 3 вересня 2007 р. // Офіційний вісник України. — 2007. — № 66. — Ст. 2450.
47. Про регулювання цін: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 грудня 1992 р. № 715 // ЗП України. — 1992. — № 1—2. — Ст. 26.
48. Положення про державне регулювання цін (тарифів) на продукцію виробничо-технічного призначення, товари народного споживання, роботи і послуги монопольних утворень: затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 22 лютого 1995 р. № 135 // ЗП України. — 1995. — № 5. — Ст. 127.
49. Положення про порядок державної реєстрації іноземних інвестицій: затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 7 серпня 1996 р. № 928 // ЗП України. — 1996. — № 16. — Ст. 451.
50. Порядок перетворення у процесі приватизації державних, орендних підприємств і підприємств із змішаною формою власності у відкриті акціонерні товариства: затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 11 вересня 1996 р. № 1099 // ЗП України.— 1996.— № 17. — Ст. 489.
51. Положення про порядок державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора: затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 30 січня 1997 р. № 12 // ЗП України. — 1997. — № 2. — Ст. 56.
52. Про організацію та проведення міжнародних торгів (тендерів) у сфері державних закупівель товарів (робіт, послуг) іноземного походження: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 червня 1997 р. № 694 // ЗП України. — 1997. — № 8. — Ст. 389.
53. Про типовий статут казенного підприємства: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 червня 1998 р.— № 914 // Офіційний вісник України. — 1998. — № 24.
54. Про перетворення державних підприємств у казенні: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 червня 1998 р. № 987 // Офіційний вісник України. —1998. — № 26.
55. Про удосконалення порядку формування цін: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 грудня 1998 р. // Офіційний вісник України. — 1998. — № 51.
56. Про розміри та порядок зарахування плати за видачу та переоформлення ліцензій на провадження певних видів підприємницької діяльності:

Постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 1999 р. № 6 //Офіційний вісник України. — 1999. — № 1.

57. Про сприяння зовнішньоекономічній діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1999 р. № 593 // Офіційний вісник України. — 1999. — № 15.

58. Про Концепцію адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 серпня 1999 р. № 1496 // Офіційний вісник України. — 1999. — № 33.

59. Про Реєстр суб'єктів підприємницької діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 листопада 1999 р. № 2103 // Офіційний вісник України. — 1999. — № 46.

60. Порядок проведення досудової санації державних підприємств: затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 17 березня 2000 р. № 515 // Офіційний вісник України. — 2000. — № 12.

61. Про деякі питання інвестиційної діяльності на територіях пріоритетного розвитку та спеціальних економічних зон: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 липня 2000 р. — № 1175 // Офіційний вісник України. — 2000. — №30.

62. Методика оцінки вартості майна під час приватизації: затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2000 р. № 1554 // Офіційний вісник України. — 2000. — № 42.

63. Про затвердження переліку органів ліцензування: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2000 р. № 1698 // Офіційний вісник України. — 2000. — № 46.

64. Про запровадження ліцензії єдиного зразка для певних видів господарської діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2000 р. № 1719 // Офіційний вісник України. — 2000. — № 47.

65. Про термін дії ліцензії на провадження певних видів господарської діяльності, розміри і порядок зарахування плати та її видачу: Постанова Кабінету Міністрів України: від 29 листопада 2000 р. № 1755 // Офіційний вісник України. — 2000. — № 47.

66. Про переліки товарів, експорт та імпорт яких підлягає квотуванню і ліцензуванню: затверджені Постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2000 р. № 184 // Офіційний вісник України. — 2000. — № 1—2.

67. Про затвердження переліку документів, які додаються до заяви про видачу ліцензії для окремого виду господарської діяльності: затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 4 липня 2001 р. № 756 // Офіційний вісник України. — 2001. — № 27.

68. Про комплексну програму розвитку внутрішнього ринку: Постанова Кабінету Міністрів України від 4 липня 2001 р. № 1635 // Зібрання законодавства України. — 2001. — №30.

69. Вінник О.М. Інвестиційне право. Курс лекцій. — К.: Атіка, 2008. — 264 с.

70. Вінник О.М. Публічні та приватні інтереси в господарських товариствах: проблеми правового забезпечення. — К., Атіка, 2003 р. — 352 с.

71. Господарське право: Практикум. / За заг. ред. В.С.Щербини. - К.: Юрінком Інтер, 2009. - 416 с.
72. Господарське право: Підручник / Подцерковний О.П., Квасніцька О.О., Смітюх А.В. та ін.; За ред. О.П. Подцерковного, - Х.: Одіссей, 2010. - 640 с.
73. Господарське право України: підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих закладів освіти / В. М. Гайворонський, В. П. Жушман, Н. В. Погорецька та ін.; за ред. В.М. Гайворонського та В. П. Жушмана. – Х.: Право, 2005. – 384 с.
74. Хозяйственное право: Учебник / В. К. Мамутов, Г. Л. Знаменский, К. С. Хахулин и др.; Под ред. Мамутова В. К. – К.: Юринком Інтер, 2002. – 912 с.
75. Цивільне право України: Підручник: У 2-х кн. / За ред. О.В.Дзери, Н.С.Кузнецової. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – Кн.2. – 640 с.
- 76.Щербина В. С. Господарське право України: підручник / В. С. Щербина. – 4-те вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 640 с.

12. Інформаційні ресурси

1. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України
2. <http://kmu.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України
3. <http://www.osvita.org.ua/> - Освітній портал
4. <http://studrada.com.ua/libonline> - Центральний юридичний портал України